

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
М. В. Афанасьєв

Антикризові комунікації
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **06 «Журналістика»**
Спеціальність **061 «Журналістика»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **Медіа-комунікації**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри управління
соціальними комунікаціями

Яресько К. В.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри управління соціальними комунікаціями.
Протокол № 2 від 18.09.2018 р.

Розробник:
Яресько Катерина Вікторівна, к. пед. н., завідувач кафедри управління
соціальними комунікаціями

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Актуальність курсу зумовлена зростанням значення зв'язків з громадськістю як фактору розвитку бізнесу та інших форм ділової та соціальної активності. В сучасних умовах інформатизації суспільних відносин, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, завдяки яким миттєво розповсюджуються повідомлення про кризові ситуації, фахівцю з медіакомунікацій необхідно вміти організувати зовнішню комунікацію з ЗМІ, державними органами, партнерами та клієнтами, мінімізуючи втрати компанії. Все частіше спостерігається як інформаційні технології самі стають джерелом кризи, чому необхідно навчитися протистояти. Ситуація може втратити керованість завдяки поширенню неправдивої інформації, тому зростає значення антикризових комунікацій як складової антикризового управління. Також в сучасних умовах фахівцю, який працює в інформаційній сфері, необхідно орієнтуватися в інформаційних війнах, розпізнавати інформаційні операції, вміти розробляти та ефективно застосовувати антикризові комунікаційні інструменти.

Курс «Антикризові комунікації» спрямований на підготовку студентів для прийняття обґрунтованих рішень та гнучких дій в умовах швидкоплинних змінюваних ситуацій, формування морально-вольових якостей та критичного мислення.

Навчальна дисципліна «Антикризові комунікації» є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня “бакалавр” спеціальності 061 “Журналістика” для всіх форм навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Антикризові комунікації» є формування у студентів теоретичної бази знань з основ антикризового управління, практичних навичок ефективної взаємодії з соціальними інститутами та суспільством в умовах кризової ситуації, використання засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у антикризовому PR, формування морально-вольових якостей, стійкості, гнучкості та критичності мислення, необхідних для дій в умовах кризи.

Завдання – сприяти розумінню студентами сутності кризи, її ознак та етапів, типології; ролі антикризових комунікацій в управлінні кризовими явищами; новітніх антикризових технологій, їх ефективності у запобіганні кризам та під час подолання криз; формувати вміння використовувати сучасні комунікаційні методи і для роботи під час кризи; розробляти сценарії антикризових PR-комунікацій.

Об'єктом навчальної дисципліни є антикризові комунікації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи та засоби комунікацій в умовах кризи.

Курс	3	
Семестр	6	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	семінарські, практичні	32
	лабораторні	-
Самостійна робота	86	
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
“Вступ до фаху з журналістики	“Журналістська майстерність”
“Філософія”	“Медіатехнології”
“Масова комунікація та інформація”	“Культура та комунікації”
“Історія розвитку медіа та реклами і зв'язків з громадськістю”	“Методологія масових комунікацій”
“Теорія та практика медійного дискурсу”	
“Практична стилістика та копірайтинг”	
“Журналістська етика”	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Вивчення сутності антикризових комунікацій	Застосування навичок розпізнавання кризових ситуацій в інформаційній сфері
Оволодіння вміннями аналізу кризової ситуації, прогнозування її розвитку, обґрунтування антикризової стратегії, розробки комунікаційних засобів антикризового управління.	Аналітичні, прогностичні, проектувальні вміння в сфері антикризового управління та антикризових комунікацій
Осмислення власного стану морально-вольових якостей, рефлексії, критичного мислення для комунікацій в умовах кризи.	Готовність до ефективної комунікативної взаємодії в умовах кризи.
Використання сучасних інструментів антикризового PR, антикризових комунікацій в навчальних кейсах, рольових іграх, професійній діяльності.	Вміння використовувати сучасні інструменти антикризового PR, антикризових комунікацій в професійній діяльності та наближених до неї умовах.
Здатність до самовираження та медіаторності в антикризових комунікаціях.	Уміння творчо підходити до вирішення кризових ситуацій, використання кризи на користь компанії, для власного професійного та особистісного розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Теоретико-методологічні засади антикризових комунікацій

Тема 1. Кризові явища в соціальних відносинах та соціальних комунікаціях.

Ознаки та типологія кризи.
Дослідження кризових явищ.
Фактори та етапи розвитку кризи.

Тема 2. Антикризове управління та антикризові комунікації.

Сутність та співвідношення понять «антикризове управління», «управління кризами», «антикризові комунікації», «антикризовий PR».

Структура антикризової комунікації.

Принципи антикризового управління.

Антикризові комунікації в залежності від виду кризи, масштабу та прогнозованих наслідків, на різних етапах розвитку кризи (порівняльний аналіз).

Тема 3. Комунікаційні стандарти антикризового управління

Підготовка до кризи.

Планування комунікацій у кризовій ситуації.

Формування антикризового штабу.

Діагностика кризи.

Антикризові стратегії.

Тема 4. Антикризові комунікації в умовах інформаційної війни.

Інформаційна війна як характерна ознака сучасних суспільних відносин.

Методи інформаційної війни.

Кризи, спричинені інформаційною війною.

Рекомендації щодо протистояння інформаційним операціям.

Змістовий модуль 2

Прикладні аспекти антикризових комунікацій

Тема 5. Підготовка антикризових програм

Організаційна підготовка до гострої фази кризи.

Підготовка PR-засобів для дій в умовах кризи.

Профілактика кризових явищ в роботі компанії.

Антикризові комунікації в соціальних мережах.

Тема 6. Діагностика кризи.

Визначення виду кризи із застосуванням різних критеріїв.

Рекомендації щодо кризисного реагування для різного виду кризових ситуацій. Сценарії антикризового реагування.

Розробка засобів антикризових комунікацій для різного виду кризових ситуацій.

Тема 7. Взаємодія зі ЗМІ в умовах кризи.

Формування комунікативної стратегії компанії під час кризи.

Форми зовнішньої комунікації з використанням ЗМІ: повідомлення для ЗМІ, прес-реліз, брифінг, прес-конференція, прес-тур, інтерв'ю, репортаж.

Повідомлення для ЗМІ як первинна форма комунікації.

Прес-конференція в умовах кризи.

Підготовка керівника організації до взаємодії зі ЗМІ в умовах кризи (вихід до преси, прес-конференція, інтерв'ю).

Основні помилки у взаємодії зі ЗМІ.

Тема 8. Методи подолання кризи

Створення контенту в антикризових комунікаціях.

Генерація інформаційних приводів.

Методи реагування на здійснення нападів методами інформаційної війни.

Підготовка та проведення інформаційних операцій.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація

та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння роботи обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із трьох практичних ситуацій (стереотипне, діагностичне та евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями
(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Практичні заняття	Перевірка есе	Презентація	Творчий проект	Творче завдання	Усього	
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	1	0,5	4			5,5	
	Тема 1	2 тиждень	1					1	
	Тема 2	3 тиждень	1	0,5		5		6,5	
	Тема 2	4 тиждень		1				1	
	Тема 3	5 тиждень	1	0,5		5		6,5	
	Тема 3	6 тиждень		1				1	
	Тема 4	7 тиждень	1	0,5		5		6,5	
	Тема 4	8 тиждень		1				1	
Змістовий модуль 2	Тема 5	9 тиждень	1	0,5		5		6,5	
	Тема 5	10 тиждень		1				1	
	Тема 6	11 тиждень	1	0,5		5		6,5	
	Тема 6	12 тиждень		1				1	
	Тема 7	13 тиждень	1	0,5			5	6,5	
	Тема 7	14 тиждень		1				1	
	Тема 8	15 тиждень	1	0,5			5	6,5	
	Тема 8	16 тиждень	1	1				2	
Іспит								40	
Усього			10	11	4	15	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Лігоненко Л. О. Антикризисне управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій : монографія / Л. О. Лігоненко. – К. : Київ. нац. торг.екон. унт, 2001. – 579 с.
2. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. К.: Ваклер; М.: Рефл-бук, 2001. — 656 с. — (Образовательная литература). — ISBN 966-543-048-3.
3. Іванюта С. Антикризисне управління: навч. посіб. / С. Іванюта. – К.: Центр учбової літ., 2007.– 288 с.
4. Почепцов Г. Г. «Сучасні інформаційні війни». Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія» - 2015.
5. Мойсеєв В. А. Паблік рілейшнз : [Навч. посіб.] / В. А. Мойсеєв. – К. : Академвидав, 2007. – 224 с.
6. Почепцов Г. Г. Паблік Рилейшнз: [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Почепцов Г. Г. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2006. – 327 с.
7. Холод О. М. Комунаційні технології [підруч.] / О. М. Холод – К.: «Центр учбової літератури». – 2013. – 211 с.

Додаткова

8. Oliver S. Public Relations Strategy / S. Oliver. – London : Kogan Page, 2009. – 208 p.
9. Ковалевська Т. Ю. Основи ефективної комунікації : (порадник управлінцеві на щодень) [Навч. посіб.] / Т. Ю. Ковалевська, С. А. Бронікова. – Одеса : Фенікс, 2008. – 140 с.
10. Комунакативний процес у місцевому самоврядуванні: навч.-метод. матеріали [Текст] / В. О. Чмига, О. М. Руденко; уклад. В.В. Святненко. – К. : НАДУ, 2013. – 84 с.
11. PR в органах державної влади та місцевого самоврядування: Монографія / За ред. В. Бебика, С. Куніцина. – К.: МАУП, 2003. – 240 .
12. Бебик В. Інформаційно-комунакативний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рілейшнз. – К.: МАУП, 2005. – 437 с. Київський університет», 2011. – 431 с.
13. Примак Т. О. Маркетингова політика комунакатив: навчальний посібник. / Т. О. Примак. – К.: Атіка, Ельга-Н, 2009. – 328 с.
14. Що таке прес-служба урядової організації. – К.: ДП «Друкарня ДУС», 2006. – 41 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

15. Верховна Рада України : Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 19.08.2017.
16. Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komity?pidid=2641. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 19.08.2017.

17. Президент України : [Офіційне інтернет-представництво Президента України](http://www.president.gov.ua) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 19.08.2017.

18. Урядовий портал : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 19.08.2017.

19. Міністерство інформаційної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mip.gov.ua/content/alina-frolova.html>. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 19.08.2017.